

Planteværnscentret, Institut for Ukrudtsbekæmpelse, Flakkebjerg, 4200 Slagelse

Bekæmpelse af tokimbladet ukrudt i vintersæd lige efter såningen

E. Juhl Petersen

Vintersæd danner i efterårsmånederne god grobund for en række overvintrende tokimbladede ukrudtsarter. Adskillige af disse vil i vinterhalvåret konkurrere stærkt med vintersæden om næring og vokseplads. I de seneste år er der markedsført nogle herbicider, som skal sprøjtes ud lige efter såning af vintersæd, og som bekæmper en række af tokimbladede ukrudtsarter i spiringsfasen. Det medfører, at vintersæden kan gro uden konkurrence fra det tokimbladede ukrudt, og dermed give store merudbytter i stærkt forurenede vintersædsmarker.

Tidligere forsøg har vist, at en tidlig bekæmpelse af ukrudt i vintersæd, f.eks. med DNOC om efteråret når frøukrudtet er spiret frem, giver pæne merudbytter (se Meddelelse nr. 759).

En ulempe ved denne metode er, at det ofte er så fugtigt i oktober og november, at færdsel i vintersæden med marksprøjte er umulig. Man bliver så henvist til at foretage ukrudtssprøjtningen om foråret, men der har forsøg også vist, at ukrudtet har konkurreret så meget med vintersæden, at merudbyttet ikke bliver så stort (se Meddelelse nr. 1127).

I de senere år er der foretaget forsøg med nogle herbicider, som skal udsprøjtes umiddelbart efter såningen af vintersæd, hvilket er en fordel rent sprøjteteknisk, idet man på det tidspunkt som regel altid kan køre på jorden.

De prøvede herbicider er:

Handelsnavne	Aktive stoffer	Indhold
Tribunil	methabenzthiazuron	70%
Arelon	isoproturon	75%
Trinulan	trifluralin + linuron	23,4 + 11,7%
Stomp	pendimethalin	33,5%

Alle 4 midler virker på en række en- og tokimbladede ukrudtsarter, og for de 3 førstnævnte er virkningen på enårigt græsukrudt beskrevet i Meddelelse nr. 1483. Et af midlerne, Stomp, har i forsøg vist en udmærket virkning på vindaks, mens virkningen på andre græsukrudtsarter endnu ikke er tilstrækkelig belyst for dette middel.

Tabel 1. Udbytte, merudbytte samt forholdstal for vægt af den samlede ukrudtsbestand efter anvendelse af 4 jordherbicer

Antal forsøg	Udbytte og merudbytte			Forholdstal for vægt af tokimbladet ukrudt		
	hvede 9	rug 5	byg 3	hvede 9	rug 5	byg 3
Ubehandlet	53,5	51,6	59,0	100	100	100
Tribunil 3,0 kg/ha	12,6	4,2	3,6	13	18	3
Arelon 2,5 kg/ha	8,3	2,4	3,8	27	43	13
Trinulan 3,5 l/ha	9,5	3,7	2,7	10	14	9
Stomp 5,0 l/ha	9,8	4,6	4,2	2	4	2
LSD (0,05)	2,5	2,9	2,6	—	—	—
g ukrudt pr. m ² i ubehandlet				1.027	513	896

Resultater

Der er gennemført 9 forsøg i vinterhvede, 5 forsøg i vinterrug og 3 forsøg i vinterbyg, hvor virkningen af de 4 midler er sammenlignet. Midlerne er udsprøjtet umiddelbart efter såning af afgrøden uden nogen form for nedarbejdning efter sprøjtningen. Ukrudtsmængden er udtrykt i g pr. m² bestemt ved en vejning foretaget det følgende forår. I tabel 1 gengives høstudbytter og forholdstal for vægt af den samlede ukrudtsbestand.

Det fremgår heraf, at der er opnået særdeles gode merudbytter af de prøvede midler, især i hvede, som også har været stærkest forurenet med ukrudt. Den største samlede effekt på ukrudtet er opnået efter anvendelsen af Stomp. Tribunil og Trinulan følger efter med nogenlunde ens virkning, mens Arelon efterlader mest tokimbladet ukrudt.

Ukrudtsmængden har været stor i alle forsøg. Dominerende er fuglegræs, men også agerstedmoder, rød tvetand og ærenpris optræder hyppigt. De 4 midler har en noget forskellig virkning på de forskellige ukrudtsarter.

Virkningen på 8 tokimbladede ukrudtsarter er vist i tabel 2.

Det fremgår heraf, at af den samlede vægtmængde ukrudt var halvdelen fuglegræs.

Tribunil bekæmper kamille og valmuer totalt, har god virkning på fuglegræs, forglemmigej og til dels rød tvetand, mens virkningen på agerstedmoder, ærenpris og pragtstjerne er utilfredsstillende.

Arelon har en god virkning på kamille, kornvalmue og pragtstjerne, en rimelig virkning på

fuglegræs, men utilfredsstillende på de øvrige arter. Specielt synes Arelon at have givet luft og vokseplads til agerstedmoder.

Trinulan bekæmper kornvalmue og forglemmigej totalt, fuglegræs, kamille, rød tvetand og pragtstjerne rimeligt, mens virkningen på agerstedmoder og ærenpris er utilfredsstillende.

Stomp har bekæmpet rød tvetand, kornvalmue, forglemmigej og ærenpris totalt, og har god virkning på fuglegræs, kamille og agerstedmoder, mens virkningen på pragtstjerne har været knap så god.

Vejledning

Alle 4 midler er anerkendt af Statens Planteavlsvforsøg. Anerkendelsesteksterne lyder således:

Tribunil: Anerkendt til bekæmpelse af enkimbladet og tokimbladet frøukrudt lige efter såning af vintersæd med 3–4 kg pr. ha.

Arelon: Anerkendt til bekæmpelse af enkimbladet frøukrudt lige efter såning af vintersæd med 2,5 kg pr. ha. En anden formulering af isoproturon:

Arelon fl. er anerkendt på tilsvarende måde med 3,5 l pr. ha.

Trinulan: Anerkendt til bekæmpelse af enkimbladet og tokimbladet frøukrudt lige efter såning af vinterhvede med 4 l pr. ha.

Stomp: Anerkendt til bekæmpelse af tokimbladet frøukrudt og vindaks lige efter såning af vinterhvede og vinterrug med 5 l pr. ha.

Tabel 2. Virkningen af 4 jordherbicider på de enkelte ukrudtsarter
Forholdstal. Ubehandlet = 100

Antal forsøg	fugle- græs 17	ka- mille 4	ager- sted- moder 8	rød tve- tand 5	korn- val- mue 2	for- glem- migej 2	æren- pris 4	pragt- stjer- ne 1	i alt
Ubehandlet	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tribunil 3,0 kg/ha	9	0	70	16	0	6	38	33	11
Arelon 2,5 kg/ha	17	5	189	49	2	42	80	0	27
Trinulan 3,5 l/ha	7	7	69	11	0	0	25	8	11
Stomp 5,0 l/ha g ukrudt pr. m ²	1	4	4	0	0	0	0	29	2
i ubehandlet	453	237	54	44	41	33	22	21	905

Alle midler skal sprøjtes ud direkte på jorden, når såning og det dermed forbundne jordarbejde er tilendebragt. Sprøjtningen skal ske senest 3 dage efter såningen. Det er vigtigt for opnåelsen af et godt resultat, at jorden er veltillavet med et finkornet såbed uden store knolde, og at såningen af afgrøden er veludført, således at såsæden ligger tildækket i normal sådybde.

Ved sprøjtningen kan man ikke se, hvad der vil komme af frøukrudt. Der kræves derfor et kendskab til markens normale flora for at kunne vælge det rette middel.

Over for tokimbladede frøukrudtsarter virker Tribunil, Trinulan og Stomp bedst, men har også en virkning over for visse enårige græsukrudtsarter. Hvis enårig græsukrudt ventes at blive et stort problem, er Arelon at foretrække, men da Arelon virker for svagt mod en del tokimbladede

ukrudtsarter, må der senere suppleres med en bekæmpelse af disse, enten med en DNOC-sprøjtning i oktober-november, eller med en hormonsprøjtning det følgende forår.

Der synes med disse midler at være åbnet vej for en meget effektiv og skånsom metode til bekæmpelse af ukrudt i vintersæd. *Det skal dog indskærpes, at disse midler sandsynligvis lettere kan overdoseres med afgrødeskader til følge end de almindelige hormonmidler.* Man må derfor være omhyggelig med doseringen og sørge for, at sprøjtematerialet er i orden, så fordelingen bliver så jævn som muligt.

Endvidere må man tilråde tilbageholdenhed med anvendelsen af disse midler på meget let sandjord, indtil flere erfaringer foreligger vedrørende anvendelsen på sådanne jordtyper.

Eftertryk af tekstens fulde ordlyd tilladt med kildeangivelse. Ved uddrag skal skriftlig tilladelse indhentes.
Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til
bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57.
Abonnementsprisen er for 1981 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
ISSN 0105-6514

Trykt i 7.000 eksemplarer.